

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 6Co/77/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7216210271
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 09. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Monika Koščová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2024:7216210271.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Moniky Koščovej a sudcov JUDr. Jozefa Maruščáka a JUDr. Viktórie Midovej v spore žalobcu: TURKON s.r.o., so sídlom v Košiciach, Popradská 58/D, IČO: 36 589 560, zastúpeného JUDr. Ladislavom Scholczom, advokátom, so sídlom v Košiciach, Krmanova 16, proti žalovaným: 1/ A. B., narodený XX.XX.XXXX, bytom v C., D. X, zastúpeného JUDr. Tomášom Čverčkom, advokátom, so sídlom v Košiciach, Čajakova 5, 2/ C. E., narodená XX.XX.XXXX, bytom v C., F. X, 3/ G. C., narodená XX.XX.XXXX, bytom v F., H. XX, 4/ G. I. J., narodený XX.XX.XXXX, bytom G. K. XXXX, L. M., C., XXX XXX, 5/ L. M., narodený XX.XX.XXXX, bytom XXXXX M. N., J., M., L. XXX, C., 6/ C. K. J., narodená XX.XX.XXXX, bytom XXX-XXX O. XXX J., P. L., M., L. XXX, C., 7/ C. M., narodená XX.XX.XXXX, bytom M. N. XXXXX, J. M., L. XXX Q., žalovaní 2/ až 7/ zastúpení JUDr. JCLic. Tomáš Majerčák, PhD., s.r.o., so sídlom v Košiciach, Kováčska 28, IČO: 52 858 774, za účasti intervenienta na strane žalobcu: Technická univerzita v Košiciach, so sídlom v Košiciach, Letná 9, Košice, IČO: 00 397 610, zastúpeného JUDr. Ladislavom Scholczom, advokátom, so sídlom v Košiciach, Krmanova 16, o určenie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu nadobudnutého vydržaním a zdržania sa zásahov do výkonu tohto práva, o odvolaní žalobcu a intervenienta na strane žalobcu proti rozsudku Mestského súdu Košice zo dňa 12. júla 2023 sp. zn. K2-11C/205/2016

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok Mestského súdu Košice zo dňa 12. júla 2023 č.k. K2-11C/205/2016-1136.

Žalovaný 1/ a žalovaní 2/ až 7/ majú proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

Intervenientovi sa nepriznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Mestský súd Košice (ďalej len súd prvej inštancie alebo súd) rozsudkom zo dňa 12. júla 2023 č.k. K2-11C/205/2016-1136 žalobu zamietol (výrok I.) a uložil žalobcovi povinnosť nahradiť žalovaným trovy konania v rozsahu 100% (výrok II.). Intervenientovi náhradu trov konania nepriznal (výrok III.).

2. Rozhodol tak o žalobe (právneho predchodcu) žalobcu, ktorou sa domáhal určenia, že žalobca (právny predchodca žalobcu) nadobudol právo zodpovedajúce vecnému bremenu vydržaním, ktoré pozostáva z práva umiestnenia stavieb vo vlastníctve žalobcu, č. súp. XXXX na parc. č. XXXX/XX o výmere 188m2, stavby č. súp. XXXX na parc. č. XXXX/XX o výmere 750 m2, stavby č. súp. XXXX na parc. č. XXXX/XX o výmere 640 m2 a stavby č. súp. XXXX na parcele č. XXXX/XXX o výmere 3 m2, parcelách registra „C“ v spoluvlastníctve žalovaných ako aj práva prechodu cez pozemok žalovaných a to parc. č. XXXX/XXX v celkovej výmere 5754 m2 a parc. č. XXXX/XXX o výmere 276 m2, ktoré sú súčasťou areálu „vojenskej katedry“ na A. R. XX. Súčasne, aby súd uložil povinnosť žalovaným trpieť výkon tohto práva žalobcu po dobu existencie týchto stavieb na tom skutkovom základe, že žalobca (právny predchodca žalobcu) je

vlastníkom nehnuteľností v areáli na A. S. R. XX, nachádzajúcich sa v okrese C. T., obec C. - U., k.ú. V., zapísaných na LV č. XX. Uvedené nehnuteľnosti prešli do vlastníctva žalobcu na základe § 112 zákona č. 131/2020 Z.z. o vysokých školách ku dňu 01.01.2003. Do uvedeného termínu boli vo vlastníctve štátu a v správe žalobcu (predchodcu žalobcu). Areál bol vybudovaný v 80.rokoch minulého storočia ako Vojenská katedra Vysokej školy technickej. Súčasťou areálu sú aj pozemky v spoluvlastníctve žalovaných zapísané na LV č. XXXXX. Všetky okrem parcely č. XXXX/XXX sú zastavené stavbami žalobcu. Žalobca tento komplex budov a pozemkov vrátane pozemkov žalovaných, ktoré boli už v čase výstavby v roku 1980 oplotené, nerušene a dobromyseľne užíval až do roku 2008, kedy žalovaní 1/ a 5/ a právny predchodca žalovaných 2/ až 4/ písomne vyzvali žalobcu na uzatvorenie nájomnej zmluvy za užívanie pozemku. Toto užívanie žalobcu nebolo narušené ani v roku 1992, kedy sa vlastníci pozemkov, resp. ich dedičia mohli na základe vydaných reštitučných zákonov domáhať náhrady za zastavané pozemky podľa zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku, ktorý ako lex specialis riešil majetkové krivdy predchádzajúceho režimu. Žalobca ako vlastník areálu A. XX má za to, že za toto obdobie je nepochybne daná jeho dobromyseľnosť o tom, že mu toto právo užívania nehnuteľnosti - pozemkov a budov tam postavených patrí, čo malo za následok vznik práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, a to výkonom tohto práva - vydržaním.

3. Súd prvej inštancie uznesením č.k. 11C/205/20216-806 zo dňa 14.07.2021 pripustil zmenu na strane žalobcu, v zmysle ktorej žalobca Technická univerzita v Košiciach, so sídlom Letná 9, Košice, IČO: 00 397610 vystupuje z konania a na jeho miesto vstupuje do konania nový žalobca, ktorým je TURKON spol. s r.o. so sídlom Popradská 58/D, Košice, IČO: 36 589 560; uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 07.04.2022.

4. Súd uznesením vyhláseným na pojednávaní dňa 12.10.2022, na základe návrhu žalobcu zo dňa 11.12.2018, pripustil zmenu žalobného petitu nasledovne: Žalobkyni patrí časovo neobmedzené vecné bremeno na ťarchu pozemku vedených na LV č. XXXXX pre k.ú. V. KMC č. XXXX/XX vo výmere 700 m² druh pozemku zastavaná plocha nádvorie, parc. č. XXXX/XX vo výmere 188 m² druh pozemku zastavaná plocha nádvorie, parc. č. XXXX/XX vo výmere 640 m² druh pozemku zastavaná plocha nádvorie, parc. č. XXXX/XXX vo výmere 276 m² druh pozemku zastavaná plocha nádvorie, spočívajúcej v práve neobmedzeného užívania. Žalovaní sú povinní zdržať sa akéhokoľvek zásahu do výkonu tohto práva žalobkyňou. Žalobkyni patrí časovo neobmedzené vecné bremeno na ťarchu pozemku vedeného na LV č. XXXXX, pre k.ú. V. parc. č. XXXX/XXX vo výmere 80 m² druh pozemku zastavaná plocha nádvorie, spočívajúcej v práve neobmedzeného užívania. Žalovaní sú povinní zdržať sa akéhokoľvek zásahu do výkonu tohto práva žalobkyňou.

5. Po vykonanom dokazovaní právne vec posúdil podľa ust. § 151n, § 151o ods. 1,2,3, § 130, § 134 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ).

6. Súd konštatoval, že ust. § 151o ods. 1 druhá veta OZ umožňuje nadobudnutie vecného bremena (práva zodpovedajúce vecnému bremenu) aj jeho výkonom (vydržaním) za obdobného použitia ustanovenia § 134 OZ. Predpoklady na vydržanie vecného bremena sú teda rovnaké ako pri vydržaní vlastníckeho práva, a to, že ten, kto vykonáva právo pre seba v dobrej viere o tom, že mu právo patrí, využíva toto právo nepretržite po dobu desať rokov. Do zmienenej doby sa započítava i doba, po ktorú mal vec v oprávnenej držbe právny predchodca. Vydržaním nemožno nadobudnúť právo zodpovedajúce vecnému bremenu k nehnuteľnostiam vo vlastníctve štátu alebo zákonom určených právnických osôb, či v prípade porušenia právneho poriadku iným spôsobom.

7. Za nesporné súd považoval to, že pozemky zapísané na LV č. XXXXX pre k.ú. V.: parcely KN „C“ č. XXXX/XX, č. XXXX/XX, R. XXXX/XX, R. XXXX/XXX, R. XXXX/XXX a na LV č. XXXXX pre k.ú. V. č. XXXX/XXX patria žalovaným v ich spoluvlastníckych podieloch ako aj to, že na predmetných pozemkoch vo vlastníctve žalovaných sa nachádzajú stavby, ktorých vlastníkom bol intervenient, ktorý v priebehu sporu previedol vlastnícke právo k týmto stavbám a nehnuteľnostiam na aktuálneho žalobcu, a to na základe kúpnej zmluvy.

8. V rámci dokazovania súd skúmal, či žalobca resp. jeho právny predchodca preukázal v spore všetky zákonom prezumované požiadavky na platné nadobudnutie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, ktorými sú predmet vydržania, subjekt vydržania, oprávnená držba a vydržacia doba. S

ohľadom na námietky žalovaných súd svoju pozornosť sústredil na posúdenie posledných dvoch zákonných predpokladov a sice oprávnenosť držby predmetných nehnuteľností a uplynutia zákonom stanovenej desaťročnej doby v prípade nehnuteľnosti.

9. Pri posudzovaní oprávnenosti držby a k uplynutiu zákonom predpísanej desaťročnej doby súd uviedol, že jedným z viacerých predpokladov vydržania práva zodpovedajúceho vecnému bremenu je skutočnosť, že ten, kto určitú nehnuteľnosť užíva (napríklad za účelom prechodu alebo prejazdu), je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že koná ako oprávnený z vecného bremena. Rozhodujúcimi tu nie sú subjektívne predstavy alebo domnienky konajúceho; jeho dobromyseľnosť musí byť, podobne ako v prípade vydržania vlastníckeho práva, posudzovaná z objektívneho hľadiska, to znamená z hľadiska, či pri zachovaní náležitej opatrnosti, ktorú možno s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu na každom subjekte požadovať, mal alebo mohol mať pochybnosti, že vykonáva právo zodpovedajúce vecnému bremenu. Sama skutočnosť, že nehnuteľnosť užíva nerušene po dobu presahujúcu 10 rokov, nezakladá dobrú vieru o tom, že ide o výkon práva zodpovedajúci vecnému bremenu.

10.1 S poukazom na ust. § 151r OZ účinného od 01.01.1992 uviedol, že vznik a zánik vecného bremena sa vyznačí v evidencii nehnuteľností. Mal za to, že vecné bremená, ktoré sú predmetom tohto sporu neboli po celú dobu zapísané v evidencii nehnuteľnosti katastri nehnuteľností a nie sú tam zapísané dodnes (nesporná skutočnosť)

10.2 Súčasne z množstva listín predložených stranami sporu súd zistil, že žalobca si bol dlhodobo vedomý toho, že užíva nehnuteľnosti patriace žalovaným 1/ až 7/ bez akéhokoľvek právneho titulu. Uvedené vyplynulo nielen z rozsudkov všeobecných súdov (tak prvoinštančných ako aj potvrdených odvolacím súdom), v rámci ktorých žalovaní ako žalobcovia (strana sporu) si uplatňovali nárok na vydanie bezdôvodného obohatenie za užívanie ich pozemkov bez právneho titulu (bez nájomnej zmluvy alebo iného zmluvného záväzku), ale aj z dôkazov, ktoré predkladal samotný žalobca resp. intervenient v priebehu sporu, ako napríklad „vyjadrenie k vyjadreniu žalobcu zo dňa 28.11.2019 k spisovej značke 27C/29/2019 Okresný súd Košice I“, v rámci ktorého sa uvádza, že žalovaný (v danom spore Technická univerzita v Košiciach) uzatvoril Nájomnú zmluvu č. XX/XXXXXX/XXXX-XXX, predmetom ktorej je nájom užívaných pozemkov, ktorý zodpovedá spoluvlastníckemu podielu všetkých pozemkov v spoluvlastníctve žalobcov v uvedenom areáli A. XX, C.. Súčasne súd uviedol, že medzi stranami sporu nebolo sporné, že o dobromyseľnú a oprávnenú držbu uvedených pozemkov sa nemôže jednať najneskôr po roku 2008, kedy už bol žalobca (Technická univerzita v Košiciach) preukázateľne žalovanými vyzvaný na uzatvorenie nájomnej zmluvy.

10.3 Z uvedeného dôvodu súd skúmal obdobie pred rokom 2008 a uviedol, že právnym predchodcom pôvodného žalobcu, t.j. Technickej univerzity v Košiciach bola Slovenská republika (nesporná skutočnosť). Technická univerzita ako pôvodný žalobca sa stala vlastníkom budov s účinnosťou od 01.01.2003 (čo by znamenalo 5 ročný nerušený výkon práv zodpovedajúci vecnému bremenu do roku 2008). Súd mal za to, že na základe predložených listín tak zo strany žalobcu ako aj žalovaných vyplynulo, že zo strany štátu sa v danom prípade nejednalo o oprávnený výkon práva. Nikdy nedošlo k vyvlastneniu predmetných pozemkov a v prospech Slovenskej republiky nesvedčil preukázateľne žiaden právny titul nadobudnutia vlastníckeho práva k pozemkom. Uvedené vyplýva aj z nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 295/2012) Voči žalovaným ani ich právnym predchodcom nebol urobený žiadny právny úkon, ktorý by zakladal právo na umiestnenie sporných stavieb na pozemkoch žalovaných. Právny predchodca žalobcu - Slovenská republika postavila stavby na cudzích pozemkoch, a to bez súhlasu vlastníkov resp. bez akéhokoľvek informovania vlastníkov o predmetnej výstavbe. Žalobca v konaní nijako nepreukázal, že mal dôvod sa domnievať, že mu svedčí právny titul, ktorý by jemu respektíve jeho právnemu predchodcovi zakladal oprávnenie pre výkon práva, o ktorý ide v prejednávanej spore. Ani vnútorné presvedčenie žalobcu prípadne jeho právneho predchodcu samo o sebe nezaloží dobromyseľnosť a ani oprávnenosť takejto držby. Žalobca tak v prejednávanej spore nepreukázal, že by žalovaní prípadne ich právní predchodcovia ako vlastníci pozemkov udelili súhlas na výstavbu predmetných budov prípadne iných stavieb a rovnako nepreukázal súhlas žalovaných ani so samotnou výstavbou na ich pozemkoch. Zo zápisov predložených samotným žalobcom vyplýva, že stavby sa mali realizovať na pozemkoch, ktoré má Vysoká škola technická vo svojom vlastníctve (teda nie vo vlastníctve tretích osôb). Žalobca podľa názoru súdu mohol a mal vedieť, že vlastníkami nehnuteľností sú právní predchodcovia žalovaných, nakoľko sám žalovaný (správne žalobca – poznámka odvolacieho súdu) ešte ako Vysoká škola technická uzatváral Kúpnu zmluvu v roku 1978 (č.l.362 a nasl.) na časť pozemku, ktorý odkúpil od právnych predchodcov žalovaných.

Vlastníkom odkúpeného pozemku nie sú žalovaní ale žalobca. Teda žalobca už pri výstavbe vedel, kto je vlastníkom pozemku a mohol stavať iba na svojom pozemku. Žalobca súhlas s výstavbou zo strany žalovaných alebo ich právnych predchodcov v zmysle § 34 ods. 1 a § 58 ods. 1 zák. č. 50/1976 Zb. v prejednávanej spore nepredložil. Z uvedeného vyplynulo, že ak žalobca vedome postavil stavby na pozemkoch žalobcov bez ich súhlasu a bez súhlasu ich právnych predchodcov, tak uvedené stavby sú stavbami neoprávnenými. (rozhodnutie NS SR sp. zn. 6MCdo 44/2012 zo dňa 23.04.2014).

10.4 Z ustálenej judikatúry vyplýva, že štát, ktorý postupoval v rozpore so zákonom nikdy nemohol byť dobromyseľný pri posudzovaní jeho dobromyseľnosti v rámci naplnenia dôvodov pre vydržanie. Žalobca si v danom prípade nemôže započítať obdobie predchádzajúce r. 2008 resp. 2003. Posúdenie tohto, či držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec patrí, nemôže vychádzať len z posúdenia subjektívnych predstáv samotného držiteľa. Dobromyseľnosť držiteľa musí byť posudzovaná aj z hľadiska, či držiteľ pri zachovaní náležitej opatrnosti, ktorú možno s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu na každom subjekte požadovať, mal a mohol mať pochybnosti, že užíva nehnuteľnosti, ktorých vlastníctvo nenadobudol. Oprávnená držba sa nemusí nevyhnutne opierať o existujúci právny dôvod, stačí ak tu bol i domnelý tzv. putatívny dôvod, teda ide o to, aby držiteľ bol so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu takýto právny titul svedčí.

10.5 Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že pod stavbami, ktorých vlastníkom je žalobca, nikdy nebolo zriadené vecné bremeno ani zákonom ani zmluvou (absentuje v príslušnej evidencii takýto zápis), preto zo žaloby nie je zrejmé, v čom má spočívať dobromyseľnosť samotného žalobcu, že mu vecné bremeno patrí. Rovnako tak z vykonaného dokazovania vyplynulo, že právny predchodca žalobcu vedel (minimálne mohol a mal) vedieť, že uvedené pozemky sú vo vlastníctve žalovaných v rámci ich spoluvlastníckych podielov, napriek tomu na predmetných pozemkoch umiestnil stavby (bez ohľadu na to, či dočasného alebo trvalého charakter - pozn. súdu), teda nekonal podľa názoru súdu so zreteľom na všetky okolnosti ako dobromyseľný.

10.6 Na základe uvedeného uzavrel, že v prejednávanej prípadе neboli splnené zákonom požadované podmienky pre platné nadobudnutie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, ktoré spočívajú v preukázaní oprávnenosti držby a jej dobromyseľnosti a rovnako tak v uplynutí zákonom stanovenej desaťročnej doby, po ktorú má byť toto právo nerušene vykonávané. Z uvedených dôvodov súd prvej inštancie žalobu v celom rozsahu ako nedôvodnú zamietol.

11. K námietke žalobcu, že žalovaní ako vlastníci pozemkov si uvedený nárok neuplatňovali v rámci reštitúcie, uviedol, že žalovaní boli a aj sú vlastníkmi predmetných pozemkov a to na základe osvedčení o dedičstve, preto nemali dôvod žiadať o reštitúciu.

12. O trovách konania rozhodol podľa ust. § 155 ods. 1,2 a § 262 ods. 1,2 CSP a žalovaným, ktorí boli v konaní úspešní v rozsahu 100%, priznal v tomto rozsahu aj náhradu trov konania. Súd neúspešnému intervenientovi nepriznal právo na náhradu trov konania, keďže v prípade rozhodovania o jeho nároku na náhradu trov konania sa berie na zreteľ úspech tej strany sporu, na ktorej intervenient vystupoval.

13.1 Proti tomuto rozsudku podali v zákonom stanovenej lehote (spoločné) odvolanie žalobca a intervenient z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b/, f/, h/ CSP a navrhli, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

13.2 Odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b/ CSP odôvodnili tým, že dňa 28.11.2022 navrhli doplnenie petitu žaloby, v dôsledku čoho žiadali, aby súd určil, že žalobcovi ako výlučnému vlastníkovi nehnuteľností stavba č. XXXX, súp. č. XXXX a č. XXXX, vedených Okresným úradom Košice, katastrálny odbor, k.ú. V., na LV č. XX, patrí časovo neobmedzené vecné bremeno in rem na ťarchu pozemkov toho času vo vlastníctve žalovaných, vedených na LV č. XXXXX k.ú. V., parcela č. XXXX/XX, R. XXXX/XX, R. XXXX/XX, R. XXXX/XXX a č. XXXX/XXX, spočívajúce v práve ich neobmedzeného užívania, prechodu peši aj motorovými vozidlami. Žalovaní sú povinní zdržať sa akýchkoľvek zásahov do výkonu tohto práva žalobcom. Žalobcovi patrí časovo neobmedzené vecné bremeno in rem na ťarchu pozemku vedeného na LV č. XXXXX k.ú. V., parcela č. XXXX/XXX, spočívajúce v práve ich neobmedzeného užívania prechodu peši aj motorovými vozidlami. Súd tento návrh posúdil ako zmenu žaloby a návrh zamietol. Odvolatelia zastávajú názor, že sa jednalo len o zmenu formulácie žaloby. Odvolatelia sú presvedčení, že výsledky doterajšieho dokazovania mohli byť podkladom na konanie o zmenenej žalobe, ak by za zmenu považoval návrh odvolateľov zo dňa 28.11.2022. Uznesenie vyhlásené na pojednávaní, ktoré sa konalo dňa 23.01.2023 v jeho relevantnej časti bolo odôvodnené iba citáciou zákonných ustanovení, nie sú z neho zrejmé dôvody, na základe ktorých súd dospel k názoru, že by výsledky doterajšieho dokazovania nemohli byť podkladom aj pre konanie o údajne rozšírenom žalobnom návrhu. Predmetné

skutočnosti je možné zistiť zo zvukového záznamu z pojednávania, ktoré sa konalo dňa 23.01.2023. Odvolatelia sa nestotožňujú s postupom súdu v tomto smere, považujú ho za nesprávny a poukázali aj na nález ÚS SR I. ÚS 472/2014, ktoré sa týka práva na spravodlivý proces a náležitého odôvodnenia rozhodnutia.

13.3 K odvolaciemu dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. f/ CSP poukázali na odôvodnenie napadnutého rozsudku v bode 61. a 62., ktoré následne citovali. Uviedli, že právnym predchodcom žalobcu pri výkone práva vecného bremena nebol štát v tom zmysle ako štát chápe súd prvej inštancie. Súd totiž štát stotožňuje so štátnym orgánom, ktorý vydával rozhodnutia v pôvodnom stavebnom konaní. Odvolatelia poukázali na to, že právo vecného bremena vykonávali právni predchodcovia žalobcu, ktorými boli Vysoká škola Technická v Košiciach a následne Technická univerzita v Košiciach. Vysoká škola Technická vykonávala správu štátneho majetku, bola však právnickou osobou s právnou subjektivitou. Po citácii § 5 zákona č. 172/1990 Zb. účinného od 01.07.1990 uviedli, že v zozname vysokých škôl bol uvedený aj právny predchodca žalobcu Technická univerzita v Košiciach. Odvolatelia považujú za skutkové zistenie súdu, že právnym predchodcom Technickej univerzity v Košiciach bola pri výkone práva vecného bremena Slovenská republika za vecne správne, avšak pri tomto skutkovom tvrdení súd nedostatočne zohľadnil to, že správu majetku štátu vykonávali vedúci pracovníci Vysoké školy Technickej v Košiciach a Technickej univerzity v Košiciach, a nie štátne orgány, ktoré vznik situácie, keď pravdepodobne výstavba nehnuteľností prebehla aj na pozemkoch, ktoré neboli úplne vo vlastníctve štátu, zavinieli. Aj pri štáte sa dobromyseľnosť viaže na vedúcich pracovníkov tých subjektov, ktoré v príslušnom rozsahu vykonávajú správu majetku štátu. S ohľadom na to, že pri pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená, odvolatelia poukázali na to, že v konaní neboli produkované žiadne dôkazy, ktoré by spochybnili dobromyseľnosť vedúcich predstaviteľov právnych predchodcov žalobcu pri výkone práva vecného bremena. Skutkové zistenie súdu, že právni predchodcovia žalobcu pri výkone práva vecného bremena neboli dobromyseľní, je nesprávne. Tvrdenie súdu uvedené v bode 61. odôvodnenia nevyplýva z vykonaného dokazovania. Z predložených dôkazov je zrejmé, že z dokladov existujúcich pri výstavbe a kolaudácii stavieb vôbec neplynú to, čo tvrdí súd, teda, že vtedajší právny predchodca, v podstate vtedajší vedúci predstaviteľ Vysoké školy Technickej v Košiciach vedeli, že stavby majú byť umiestnené čiastočne na cudzích pozemkoch. Vysoká škola Technická v Košiciach, ktorá v príslušnom rozsahu vykonávala správu majetku štátu a následne od 01.07.1990 aj Technická univerzita v Košiciach, boli pri výkone práva vecného bremena dobromyseľné. Žiaden právny predchodca žalobcu, teda ani Vysoká škola Technická v Košiciach, ani Technická univerzita v Košiciach, nevydával stavebné a ani iné povolenia a rozhodnutia v stavebnom konaní. Preto je záver súdu, podľa ktorého právny predchodca žalobcu vedel, minimálne mohol a mal vedieť, že uvedené pozemky sú vo vlastníctve žalovaných v rámci ich spoluvlastníckych podielov, napriek tomu na predmetných pozemkoch umiestnil stavby, teda nekonal podľa názoru súdu so zreteľom na všetky okolnosti ako dobromyseľný, je nesprávny a v rozpore s obsahom vykonaného dokazovania. Tým boli naplnené odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP.

13.4 Ďalší odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP je naplnený z dôvodu, že súd správne zvolenú právnu normu § 151o ods. 1 druhá veta OZ za použitia § 130 a § 134 OZ nesprávne aplikoval. To plyní z argumentov uvedených odvolateľmi v časti odvolania, kde odôvodňujú existenciu odvolacieho dôvodu podľa písmena f/.

14.1 Žalovaní 2/ až 7/ vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu a intervenienta uviedli, že nesúhlasia s dôvodmi odvolania, lebo sú v rozpore so zákonom, skutočnosťou, judikatúrou a tvrdeniami uvádzanými v konaní. Zastávajú názor, že súd rozhodol správne a stotožnili sa s výrokmi a odôvodnením rozsudku. K návrhu žalobcu na zmenu žaloby žalovaní 2/ až 7/ uviedli, že súd nemohol vzhľadom na prebiehajúce súdne konanie od roku 2016 a na výsledky doterajšieho konania, ktoré nemohli byť podkladom na konanie o zmenenej žalobe pripustiť zmenu žaloby, takže postupoval v súlade so zákonom. Súd na pojednávaní aj riadne odôvodnil, prečo nepripustil zmenu žaloby. Nebolo povinnosťou súdu v odôvodnení rozsudku vo veci samej ešte raz odôvodňovať, prečo nepripustil zmenu žaloby, ak to urobil na pojednávaní, keď rozhodol uznesením o nepripustení zmeny žaloby. Je rozdiel, či pôvodný žalobca žaluje, že jemu ako osobe patrí vecné bremeno, alebo, že jemu ako vlastníkovi určitých nehnuteľností patrí vecné a nie ako osobe. Ak by mu patrilo ako osobe, tak nemá to vzťah na prevod nehnuteľností – budov, ale ak mu to patrí ako vlastníkovi budov, tak má to vzťah aj na prevod budov. Poukázali na to, že v kúpnej zmluve, ktorou nový žalobca kúpil stavby od pôvodného žalobcu, a tak vstúpil do konania namiesto pôvodného žalobcu, nie je žiadna zmienka o vecnom bremene. Teda nový žalobca nemá žiaden právny základ pre aktívnu legitímáciu na podanie tejto žaloby, na základe kúpnej zmluvy nenadobudol žiadne vecné bremeno, nakoľko v kúpnej zmluve nie je ani zmienka o vecnom bremene. To ani nemohol nadobudnúť,

pretože vecné bremeno nemal ani pôvodný žalobca, a to ani ako právnická osoba, ani ako vlastník nehnuteľností, teda stavieb.

14.2 Pokiaľ žalobca uviedol, že sa súd zameril iba na jeden z viacerých predpokladov vydržania práva vecného bremena, a to predpoklad dobromyseľnosti žalobcu a jeho právnych predchodcov, uviedli, že takéto tvrdenie nie je pravdou. Predmetom súdneho sporu je preukázanie žalobcu, že na jeho strane došlo k originálnemu nadobudnutiu práva zodpovedajúceho vecnému bremenu a to jeho výkon a síce vydržaním. Z toho dôvodu súd v rámci dokazovania sa správne sústredil na tú skutočnosť, či žalobca resp. jeho právny predchodca preukázal v spore všetky zákonom prezumované požiadavky na platné nadobudnutie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu. V prípade, že súd by dospel k záveru, že preukázal uvedené, rozhodol by následne rozsudkom o tom, že takéto právo žalobcovi prislúcha a žalovaným by uložil povinnosť zdržať sa akýchkoľvek zásahov do výkonu práva žalobcom. Súd preto skúmal zákonné požiadavky, ktoré je nutné zo strany žalobcu preukázať, pokiaľ ide o preukázanie nadobudnutia práva zodpovedajúceho vecnému bremenu vydržaním. S ohľadom na námietky žalovaných sa súd sústredil na posúdenie zákonných predpokladov, a to oprávnenosti držby predmetných nehnuteľností a uplynutia zákonom stanovenej 10 ročnej doby v prípade nehnuteľností. Ak by sa aj súd sústredil iba na jednu podmienku a dospel by k záveru, že nebola splnená, musel by žalobu zamietnuť, lebo podmienky musia byť splnené kumulatívne. Oprávneným držiteľom nehnuteľnosti, ktorý je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že je jej vlastníkom, nemôže byť ten, kto do jej držby vstúpil za účinnosti OZ v znení do 31.12.1991 na základe zmluvy o prevode nehnuteľnosti, ktorá nebola uzatvorená v písomnej forme. Per analogiam nemôže byť dobromyseľnou osoba, ktorá tvrdí, že vydržala vecné bremeno k nehnuteľnostiam, ak vecné bremeno nebolo dohodnuté písomne.

14.3 K tvrdeniu žalobcu, že súd nesprávne stotožnil štát so štátnym orgánom uviedli, že toto konštatovanie je absurdné, účelové, nemožno sa s ním stotožniť. Je nepochybné, že z množstva listín predložených stranami sporu súd zistil, že žalobca si bol dlhodobo vedomý toho, že užíva nehnuteľnosti patriace žalovaným bez akéhokoľvek právneho titulu. Uvedené vyplýva nielen z rozsudkov všeobecných súdov, v rámci ktorých žalovaní ako žalobcovia si uplatňovali nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie ich pozemkov bez právneho titulu (bez nájomnej zmluvy alebo iného zmluvného záväzku), ale aj z dôkazov, ktoré predkladal samotný žalobca resp. intervenient v priebehu sporu. Týmito skutočnosťami sa žalobca vôbec nezaobrá, aj keď sú relevantné. Je nepochybné, že pozemky, o ktoré v tomto konaní ide, boli po celý čas vo vlastníctve žalovaných a súhlas od žalovaných na výstavbu nikdy nebol daný. Žalobca žiadnym spôsobom nepreukázal, že sa mal dôvod domnievať, že mu svedčí právny titul, ktorý by jemu a jeho právnenému predchodcovi zakladal oprávnenie pre výkon práva, o ktoré ide vo veci samej. V žiadnom prípade žalobcovi nemôže svedčiť dobromyseľnosť ohľadom výkonu takých vecných práv, pri ktorých počas celého času existoval rozpor faktického výkonu práva s údajmi v katastri nehnuteľností. Zároveň u žalobcu nebola splnená ani podmienka uplynutia 10-ročnej lehoty nerušeného výkonu práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, čo správne konštatoval aj súd. Dobromyseľnosť držby je vylúčená u toho, kto sa vedome zmocní veci protiprávne (NS SR sp.zn. 2Cdo 271/2007). V konkrétnom prípade štát vzal a užíval pozemky žalovaných bez akéhokoľvek titulu, voči žalovaným a ich právnym predchodcom nebol urobený žiaden právny úkon, ktorý by zakladal právo pre umiestnenie stavieb na týchto pozemkoch. Zo strany štátu došlo samotným umiestnením stavieb a výstavbou k protiprávnemu zásahu. Žalovaní majú za to, že právnym predchodcom žalobcu ako vlastníka budov bola Slovenská republika. Uvádzajú, že Slovenská republika bola vlastníkom stavieb do roku 2003, nikdy netvrdila, že má pod stavbami právo zodpovedajúce vecnému bremenu, preto ani žalobca, ani Slovenská republika nemôže mať titul preto, aby mohli povedať, že ide o oprávnenú držbu. Samotný fakt užívania pozemkov navyiac nezakladá v žiadnom prípade dobromyseľnosť. Žalobca opomína fakt, ktorý v konaní bol preukázaný, že stavby boli dočasné do 31.12.1989. V súlade s judikatúrou NS SR po 01.01.1990 stavby mali byť odstránené a ak neboli odstránené, tak sú neoprávnené a nepovolené, a teda nelegálne. Zároveň poukázali na to, že žaloba mala byť zamietnutá aj z dôvodu res judicata, keďže žaloba kde žalobcami boli práve žalovaní z tohto konania, išlo o konanie sp.zn. 23C/192/2009 vedenom na Okresnom súde Košice I, rozsudok zo dňa 09.09.2010, potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 11Co 103/2011 a následne konanie na Najvyššom súde sp.zn. 3Cdo 288/2013, následne konanie na Krajskom súde v Košiciach a Okresnom súde Košice I, ktorý právoplatne rozhodol rozsudkom zo dňa 14.11.2016 o tom, že žalovaná (TUKE) je povinná zaplatiť žalobcom, v tomto konaní žalovaným úrok z omeškania, nakoľko istinu žalovaná zaplatila po právoplatnosti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 27.06.2012 sp.zn. 11Co 103/2011. V týchto konaniach bola riešená aj predbežná otázka, a to otázka vecného bremena, kde súdy povedali, že vecné bremeno žalovaná nenadobudla, preto zaviazali žalovanú na zaplatenie istiny, teda vydanie bezdôvodného obohatenia. V tejto súvislosti odkázali na vyššie uvedené rozhodnutia súdov. Navrhli preto, aby odvolací súd

napadnuté rozhodnutie ako vecne správne potvrdil a priznal žalovaným náhradu trov odvolacieho konania. Do prílohy k vyjadreniu predložili uvedené rozsudky.

15. Žalovaný 1/ vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu a intervenienta uviedol, že odvolatelia neuvádzajú žiadne nové skutočnosti na preukázanie svojich tvrdení. Napadnutý rozsudok považuje za vecne správny a má za to, že na rozhodné obdobie sa má vzťahovať zákon č. 19/1966 Zb. o vysokých školách, ktorý nadobudol účinnosť 01.05.1966 a platil až do roku 1980, nakoľko v tomto období sa začala realizovať výstavba bývalej vojenskej katedry. Žalobca preto nesprávne poukazuje na ust. § 5 zákona č. 172/1990 Zb., ktorý nadobudol účinnosť 01.07.1990. Z ustanovenia § 5 vyplýva, že VŠ nemali samostatnú právnu subjektivitu a neboli právnickými osobami, ale rozpočtovými organizáciami. Taktiež neobstojí tvrdenie žalobcu, že z predložených dôkazov je zrejmé, že z dokladov existujúcich pri výstavbe a kolaudácii stavieb vôbec neplynie to čo tvrdí súd, teda že vtedajší právny predchodca v podstate vtedajší vedúci predstavitelia VŠ Technickej v Košiciach vedeli, že stavby majú byť umiestnené čiastočne na cudzích pozemkoch. Uvedené tvrdenie sa nezakladá na pravde. Dôkazom toho je list, žiadosť o povolenie terénnych úprav pre dočasné umiestnenie Katedry vojenskej prípravy zo dňa 04.10.1977, kde sa v texte uvádza „parcely, ktoré majú byť pre stavbu použité v súkromnom vlastníctve niekoľkých majiteľov“. Uvedenú žiadosť pre vtedajší Obvodný národný výbor, odbor výstavby podpísal vedúci útvaru investičnej výstavby VŠT Košice T. Q. C.. Súčasťou tejto žiadosti sú všetky objekty vojenskej katedry, pre ktoré sa podávala žiadosť, vrátane oplotenia. Podľa všetkých rozhodnutí stavebné povolenie zo dňa 20.06.1978, kolaudačné rozhodnutie trafostanice zo dňa 09.01.1979, ako aj posledné kolaudačné rozhodnutie zo dňa 31.10.1980 sa všetky objekty povolili ako provizorium do dočasného užívania. Poukázal na to, že od 90-tych rokov minulého storočia je nielen všeobecne známou skutočnosťou, ale aj súčasťou tuzemského právneho poriadku konštatovanie, že v rokoch 1948 – 1989 komunistický režim porušoval ľudské práva, i svoje vlastné zákony (§1 zákona č. 480/1991 Zb. o dobe neslobody). Na základe uvedeného navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil a zaviazal odvolateľov na náhradu trov konania.

16. Odvolatelia v odvolacej replike zotrvali na dôvodoch odvolania. Odvolacia replika odvolateľov bola žalovaným 2/ - 7/ prostredníctvom právneho zástupcu doručená 15.03.2024, odvolacia replika odvolateľov bola žalovanému 1/ prostredníctvom právneho zástupcu doručená dňa 22.04.2024.

17. Žalovaný 1/ v odvolacej duplike zotrval na dôvodoch uvedených vo vyjadrení k odvolaniu. Odvolacia duplika žalovaného 1/ bola odvolateľom prostredníctvom právneho zástupcu doručená dňa 21.05.2024. Ďalšie podanie odvolateľov zo dňa 28.05.2024 ako reakcia na odvolaciu dupliku žalovaného 1/, bola žalovanému 1/ prostredníctvom právneho zástupcu doručená dňa 24.06.2024. Ďalšie vyjadrenia v spore doručené neboli.

18. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 Civilného sporového poriadku, ďalej len CSP) prejednal odvolanie žalobcu a intervenienta (ďalej aj odvolatelia) ako podané včas oprávnenými osobami proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle ustanovenia § 385 ods. 1 CSP a contrario v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 379 a § 380 CSP a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov (§ 365 ods. 1 písm. b/, f/, h/ CSP a podľa obsahu odvolania aj § 365 ods. 2 CSP) a dospel k záveru, že odvolaniu odvolateľov nie je možné vyhovieť.

19. Rozsudok je vo výroku vecne správny, preto ho odvolací súd, v zmysle ustanovenia § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

20. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 17.09.2024 o 09.15 hod. v pojednávacej miestnosti č. dverí 207, 2. poschodie, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia boli zverejnené dňa 10.09.2024 na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach v zmysle ustanovenia § 219 ods. 1, 3 CSP, § 378 ods. 1 CSP a § 385 ods. 1 CSP a contrario.

21.1 Odvolatelia namietali odvolací dôvod podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. b/ f/, h/ CSP, t. j. súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (b/), súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (f/), rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (h/).

21.2 Podľa ust. § 365 ods. 2 CSP, odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v ods. 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

22. Odvolací súd dospel k záveru, že odvolacie dôvody uplatnené odvolateľmi v odvolaní nie sú naplnené.

23. Rozhodnutiu súdu nemožno vytknúť nedostatočné zistenie skutkového stavu, ani že by vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov sporových strán nevyplynuli a ani nevyšli za konania najavo, že by opomenul niektoré rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo že by v jeho hodnotení dôkazov bol logický rozpor, prípadne, že by výsledok jeho hodnotenia dôkazov nezodpovedal tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z § 192, § 193 a § 205 CSP alebo že by na zistený skutkový stav aplikoval nesprávne zákonné ustanovenia alebo použité zákonné ustanovenia nesprávne vyložil. Rozsudok nie je ani nepreskúmateľný a nebola zistená ani iná vada, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

24. Súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v rozsahu dostatočnom pre úplné zistenie skutkového stavu, vykonanie ďalších dôkazov nebolo potrebné. Vykonané dôkazy vyhodnotil podľa ustanovenia § 191 ods. 1,2 CSP, z týchto dôkazov dospel k správny skutkovým zisteniam a zo zisteného skutkového stavu vyvodil aj správny právny záver, pričom rozsudok aj náležite odôvodnil, preto odvolací súd jeho rozsudok ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

25. Správne, presvedčivé a zákonu zodpovedajúce sú aj dôvody rozsudku, s ktorými sa odvolací súd stotožňuje a na tieto odkazuje. Ani počas odvolacieho konania nevyšli najavo také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali iné rozhodnutie vo veci. Ani odvolacie námietky odvolateľov nemali vplyv na vecnú správnosť rozsudku a nie sú spôsobilé privodiť zmenu napadnutého rozsudku.

26. Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že neboli naplnené podmienky pre nadobudnutie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu vydržaním.

27. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku jednoznačne vyplýva úvaha súdu, na základe ktorej dospel k svojmu záveru s poukazom na zistený skutkový stav, príslušné zákonné ustanovenia, ktoré aplikoval v prejednávanej veci a odôvodnenie rozsudku dáva odpoveď na všetky odvolacie námietky odvolateľov, keďže boli už uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie.

28. Na zdôraznenie vecnej správnosti napadnutého rozsudku a k odvolacím námietkam odvolateľov odvolací súd uvádza nasledovné:

29.1 Predmetom tohto konania je nárok žalobcu na určenie, že mu patrí časovo neobmedzené vecné bremeno na ťarchu pozemku vedených na LV č. XXXXX pre k.ú. V. KMC č. XXXX/XX, parc. č. XXXX/XX, parc. č. XXXX/XX, parc. č. XXXX/XXX, spočívajúcej v práve neobmedzeného užívania; žalovaní sú povinní zdržať sa akéhokoľvek zásahu do výkonu tohto práva žalobcom, ako aj určenie, že žalobcovi patrí časovo neobmedzené vecné bremeno na ťarchu pozemku vedeného na LV č. XXXXX, pre k.ú. V. parc. č. XXXX/XXX spočívajúcej v práve neobmedzeného užívania; žalovaní sú povinní zdržať sa akéhokoľvek zásahu do výkonu tohto práva žalobcom.

29.2 Podaním zo dňa 28.11.2022 žalobca a intervenient navrhli doplnenie petitu žaloby, a žiadali o určenie, že žalobcovi ako výlučnému vlastníkovi tam špecifikovaných stavieb zapísaných na LV č. XX, k.ú. V. patrí časovo neobmedzené vecné bremeno in rem na ťarchu pozemkov vo vlastníctve žalovaných zapísaných na LV č. XXXXX a č. XXXXX, k.ú. V., ktorému návrhu súd nevyhovel.

30. Predpoklady vydržania práva zodpovedajúceho vecnému bremenu sú podobné predpokladom vydržania vlastníckeho práva.

31. Odvolací súd poznamenáva, že tieto podmienky musia byť splnené kumulatívne aj pre nadobudnutie vecného bremena vydržaním in personam aj in rem. V prípade, ak súd dospeje k záveru, že nie je naplnený čo i len jeden predpoklad, je dôvodné zamietnutie žaloby.

32. Súd s poukazom na ust. § 134 OZ správne skúmal predpoklady vydržania a to predmet, subjekt, oprávnenosť držby a vydržaciu dobu.

33. Z dôvodu, keďže súd dospel ku svojim záverom o nesplnení predpokladov nadobudnutia vecného bremena vydržaním, nepripustenie zmeny žaloby na pojednávaní dňa 23.01.2023 nemožno považovať za takú vadu, ktorá by mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej a smerovala k zrušeniu napadnutého rozsudku pre nesprávny postup súdu, ktorým znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

34. Bez ohľadu na to, či by sa v spore jednalo o určenie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu in personam alebo in rem, nesplnením čo i len jedného z predpokladov, ktoré sú rovnaké pre oba druhy vecných bremien, nemožno totiž žalobe o určenie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu vyhovieť.

35. Problematika nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním je v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu konštantne ustálená.

36.1 NS SR v rozhodnutí z 22. februára 2018 sp. zn. 3 Cdo 147/2016 publikovanom v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR pod č. 62/2018, ktorého právna veta znie „Dobrá viera určitého subjektu v to, že vykonáva právo zodpovedajúce vecnému bremenu, nemôže v zásade zakladať zmluva uzatvorená od 1. januára 1992, na základe ktorej nebol povolený vklad do katastra nehnuteľností“, uviedol, že: 14. k predpokladom vydržania vlastníckeho práva zaujal už právne závery v mnohých rozhodnutiach (na niektoré z nich, aplikovateľné aj na vydržanie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, poukazuje ďalej). 14.1. V rozhodnutí sp. zn. 2 Cdo 271/2007 najvyšší súd uviedol, že "predpokladom vydržania je skutočnosť, že držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec alebo právo patrí. Posúdenie toho, či držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec patrí, nemôže vychádzať len z posúdenia subjektívnych predstáv držiteľa. Dobromyseľnosť držiteľa musí byť ale posudzovaná z objektívneho hľadiska, t.j. či držiteľ pri zachovaní náležitej opatrnosti, ktorú možno s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu na každom subjekte požadovať, mal alebo mohol mať pochybnosti, že užíva veci, ktorých vlastníctvo nenadobudol". 14.2. V súlade s tým najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 5 Cdo 49/2010 konštatoval, že "dobromyseľnosť, ako vnútorný psychický stav, je potrebné objektivizovať s prihliadnutím na všetky okolnosti, za ktorých došlo k faktickému nakladaniu s vecou, resp. vykonávaniu práva pre seba. Z týchto okolností potom možno usúdiť, či držiteľ mohol, alebo nemohol rozpoznať, že mu vec alebo právo skutočne patrí. Okolnosťami, ktoré môžu svedčiť pre záver o existencii dobrej viery, sú aj okolnosti týkajúce sa právneho dôvodu nadobudnutia práva (právneho titulu), teda tzv. uchopenia sa držby. Subjektívny pocit držiteľa nemôže byť sám osebe podkladom pre vydržanie, ak nie je tento pocit vyvolaný okolnosťami objektívne nasvedčujúcimi oprávnenosti držby práva". 14.3. Najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 12/2010 na vyššie uvedené nadviazal konštatovaním, podľa ktorého "posúdenie, či držiteľ v dobrej viere je alebo nie je, treba vždy hodnotiť objektívne a nie iba zo subjektívneho hľadiska (osobného presvedčenia) samého účastníka, a vždy treba brať do úvahy, či držiteľ pri bežnej (normálnej) opatrnosti, ktorú možno vzhľadom na okolnosti a povahu daného prípadu od každého požadovať, nemal alebo nemohol mať po celú vydržaciu dobu dôvodné pochybnosti o tom, že mu vec (právo) patrí. Dobrá viera držiteľa sa musí vzťahovať aj k okolnostiam, za ktorých vôbec mohlo vlastnícke právo vzniknúť, teda aj k právnomu dôvodu (titulu) vzniku vlastníctva. 14.4. Aj v ďalších rozhodnutiach (viď napríklad 4 Cdo 287/2006 a 5 Cdo 234/2009) najvyšší súd vysvetlil, že medzi základné okolnosti, ktoré budú svedčiť o oprávnenosti držby veci patrí aj okolnosť, ako vec (držiteľ) nadobudol, či mu svedčí nejaký nadobúdaci titul. 15. Nadväzujúc na vyššie uvedené dovolací súd konštatuje, že jedným z viacerých predpokladov vydržania práva zodpovedajúceho vecnému bremenu je skutočnosť, že ten, kto určitú nehnuteľnosť užíva (napríklad za účelom prechodu alebo prejazdu), je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že koná ako oprávnený z vecného bremena. Rozhodujúcimi tu nie sú subjektívne predstavy alebo domnienky konajúceho; jeho dobromyseľnosť musí byť, podobne ako v prípade vydržania vlastníckeho práva, posudzovaná z objektívneho hľadiska, to znamená z hľadiska, či pri zachovaní náležitej opatrnosti, ktorú možno s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu na každom subjekte požadovať, mal alebo mohol mať pochybnosti, že vykonáva právo zodpovedajúce vecnému bremenu. Sama skutočnosť, že nehnuteľnosť užíva nerušene po dobu presahujúcu 10 rokov, nezakladá dobrú vieru o tom, že ide o výkon práva zodpovedajúci vecnému bremenu.

36.2 Dovolací súd v uvedenom rozhodnutí poukázal aj na rozhodnutie sp. zn. 4 Cdo 283/2009, ktoré bolo v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a súdov Slovenskej republiky publikované ako R 73/2015, podľa

ktorého "oprávneným držiteľom nehnuteľnosti, ktorý je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že je jej vlastníkom, nemôže byť ten, kto do jej držby vstúpil za účinnosti Občianskeho zákonníka v znení do 31. decembra 1991 na základe zmluvy o prevode nehnuteľnosti, ktorá nebola registrovaná štátnym notárstvom v zmysle zákona č. 95/1963 Zb. o štátnom notárstve a o konaní pred štátnym notárstvom (notársky poriadok)".

36.3 Uzavrel, že: 17.2. Nadväzujúc na vyššie uvedené a so zreteľom na celkom jednoznačné a zrozumiteľné ustanovenie § 150o ods. 1 Občianskeho zákonníka (podľa ktorého sa pre nadobudnutie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu vyžaduje vklad do katastra) zastáva najvyšší súd názor, že od 1. januára 1992 nemôže dobrú vieru určitého subjektu v to, že vykonáva právo zodpovedajúce vecnému bremenu, zakladať zmluva, na základe ktorej nebol povolený vklad do katastra nehnuteľností.

37. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na rozhodnutie NS SR zo dňa 13. mája 2024 sp. zn. 1VCdo/1/2024, publikované v Zbierke stanovísk a rozhodnutí súdov SR 2/2024 pod č. 15 (R 15/2024), s nasledujúcou právnou vetou: „Právny titul je len jedným z dôkazov preukazujúcich dobromyseľnosť držiteľa a oprávnenosť držby, preto jeho nedostatok pre účely vydržania sám o sebe nemôže zapríčiniť neoprávnenosť držby. Rozhodujúcim vždy bude, či držiteľ konal poctivo, teda napr. či za držanú vec zaplatil dohodnutú sumu, prípadne poskytol iné dohodnuté plnenie alebo preukázateľne išlo o dar ako bezodplatné plnenie.“

38. Uvedené rozhodnutie dovolacieho súdu rieši právnu otázku, či môžu byť splnené podmienky vydržania (aj) bez existencie písomného nadobúdacieho úkonu.

39. Veľký senát Najvyššieho súdu SR v súvislosti s riešením vyššie uvedenej otázky interpretoval ustanovenia § 129 ods. 1, § 130 ods. 1 a § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka tak, že držba je historicky chápaná ako faktický stav, ktorý spočíva vo vykonávaní faktickej reálnej moci nad vecou s úmyslom mať vec pre seba. Držba preto predpokladá existenciu dvoch zložiek. Prvou je corpus possessionis, ako faktická moc nad vecou, ku ktorej musí pristúpiť animus possidendi, ktorý vyjadruje vôľu držiteľa mať vec (právo) pre seba a nakladať s ňou ako vlastnou. Vznik držby sa však na rozdiel od vzniku vlastníctva nemusí de lege lata nutne opierať o existujúci právny dôvod. Inak povedané, na vznik oprávnenej držby postačí naplnenie zákonných predpokladov držby, medzi ktorými sa existencia právneho dôvodu nenachádza. Držiteľ je dobromyseľný o tom, že mu vec patrí vtedy, keď je poctivý, čestný o tom, že svojou držbou vykonáva vlastné právo, a teda, že svojou držbou nerobí inému zle, že nezasahuje do práva iného, že nekoná bezprávne. Pri vydržaní nejde o to, či je držiteľ dobromyseľný s ohľadom na právny poriadok ako taký, ale či ho môžeme považovať za nedobromyseľného vo vzťahu k vlastníkovi, ktorý má stratiť svoje vlastníctvo, teda, či na jeho správaní k vlastníkovi je niečo odsúdeniahodné, čo spôsobuje, že spoločnosť nechce poskytnúť ochranu jeho dlhodobej a vlastníkom nerušenej držby. Súd sa v rámci skúmania otázky dobromyseľnosti zameriava na skúmanie poctivosti konania držiteľa z objektívneho hľadiska a nie na skúmanie (ne)existencie právneho titulu. Z vyššie uvedeného vyplýva, že na vznik držby nie je nevyhnutná existencia právneho dôvodu jej uchopenia a právny dôvod jej uchopenia je/môže byť len jedným z dôkazných prostriedkov, osvedčujúcich oprávnenosť držby. Pokiaľ platnosť právneho dôvodu uchopenia držby nie je rozhodujúcim kritériom pre skúmanie dobromyseľnosti držiteľa o oprávnenosti jeho držby, potom ani právny omyl nie je z hľadiska platnosti a existencie právneho dôvodu uchopenia držby rozhodujúci bez ohľadu na to, či je ospravedliteľný alebo neospravedliteľný. Neexistencia alebo neplatnosť právneho titulu teda sama o sebe nevyklučuje poctivosť konania konajúceho a jeho dobromyseľnosť v tom, že mu vec alebo právo patrí, a teda, že vzhľadom na jeho presvedčenie objektívne vzaté koná v dobrej viere, t.j. v ospravedliteľnom omyle o poctivosti nadobudnutia držby. Na základe uvedeného je možné aj naďalej zotrvať na názore, že na rozdiel od preukazovania vlastníctva, nebude treba, aby nadobúdateľ preukazoval platný právny dôvod nadobudnutia – riadny prechod vlastníctva, ale len okolnosti svedčiace o poctivosti nadobudnutia. V tom je základný rozdiel medzi ochranou vlastníctva a ochranou držby (R 45/1986). Poctivosť konajúceho účastníka občianskoprávneho vzťahu má pri skúmaní dobromyseľnosti držiteľa nepochybne zásadnejší význam, ako neexistencia právneho titulu, ktorý právny predpoklad vydržania zákon de lege lata nestanovuje.

40. Veľký senát sa takto priklonil k tým súdnym rozhodnutiam, ktoré reflektujú staršiu judikatúru, vychádzajúc pritom z interpretácie § 134 ods. 1 v spojení s § 130 ods. 1 OZ, z ktorých ustanovení platný právny titul ako predpoklad pre dobromyseľnosť držiteľa resp. oprávnenosť držby nevyplýva. Zároveň pritom rešpektoval účel vydržania, ktorým je uvedenie do súladu dlhodobého faktického stavu

nepretržitej držby oprávneným držiteľom so stavom vlastníckym. Nedostatok právneho titulu (napríklad ústna kúpna zmluva ohľadne nehnuteľnosti) preto pre účely vydržania nemôže zapríčiniť neoprávnenosť držby resp. nedobromyseľnosť držiteľa; keď tak, môže byť iba jedným z dôkazov preukazujúcich oprávnenosť držby resp. dobromyseľnosť držiteľa. Pri ústavne konformnom výklade dobromyseľnosti držby treba skúmať, či držiteľ mohol byť objektívne presvedčený o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudol. Nemôže byť teda rozhodujúce, že pritom nesplnil zákonné podmienky. Za poctivý spôsob nadobudnutia treba považovať také nadobudnutie, ktoré je v súlade s dobrými mravmi. Spravidla je preto rozhodujúce, že držiteľ za držanú vec zaplatil dohodnutú sumu, prípadne poskytol iné dohodnuté plnenie alebo preukázateľne išlo o dar ako bezodplatné plnenie.

41. Predpokladom dobrej viery u oprávneného držiteľa veci je jeho presvedčenie, že mu vec patrí ako vlastníkovi, preto predpokladom dobrej viery oprávneného držiteľa práva zodpovedajúceho vecnému bremenu je presvedčenie, že mu právo zodpovedajúce vecnému bremenu prináleží. Toto presvedčenie musí byť podložené konkrétnymi skutočnosťami, ktoré ho k tomu oprávňujú. Posúdenie, či držiteľ je v dobrej viere alebo nie je, treba vždy hodnotiť objektívne a nie iba zo subjektívneho hľadiska (osobného presvedčenia) samého účastníka a vždy treba brať do úvahy, či držiteľ pri bežnej normálnej opatrnosti, ktorú možno vzhľadom na okolnosti a povahu daného prípadu od každého požadovať, nemal alebo nemohol mať po celú vydržaciú dobu dôvodné pochybnosti o tom, že mu takéto právo patrí. Dobrá viera vyjadruje vnútorný (psychický) stav držiteľa, ktorý sám osebe nemôže byť predmetom dokazovania, no toto vnútorné presvedčenie, že nekoná bezprávne sa navonok prejavuje jeho konkrétnym správaním, čo už ale predmetom dokazovania a posudzovania byť môže. V prípade práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, ktoré spočíva neobmedzenom užívaní cudzieho pozemku, treba k vydržaniu tohto práva, aby držiteľ bol objektívne presvedčený o tom, že mu výkon tohto práva patrí. Aj pri nadobudnutí práva zodpovedajúceho vecnému bremenu vydržaním na základe ústnej zmluvy je potrebné pri ústavne konformnom výklade dobromyseľnosti držby skúmať, či držiteľ objektívne mohol byť presvedčený o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudol (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky II. ÚS 484/2015). Podľa ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (sp. zn. 5 Cdo 210/2019) platí, že „posúdenie toho, či držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec patrí, nemôže vychádzať len z posúdenia subjektívnych predstáv držiteľa. Dobromyseľnosť držiteľa musí byť posudzovaná aj z objektívneho hľadiska, t. j., či držiteľ pri zachovaní náležitej opatrnosti, ktorú možno s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu na každom subjekte požadovať, mal alebo mohol mať pochybnosti, že užíva nehnuteľnosti, ktorých vlastníctvo nenadobudol.“

42. Podľa právneho názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie vyvodil zo skutkových zistení nadobudnutých v procese dokazovania správne právne závery.

43. Odvolací súd sa stotožnil v celom rozsahu so záverom súdu prvej inštancie, že na základe dôkazov vykonaných v priebehu sporu pred súdom nemožno uznať tvrdenie žalobcu o vzniknutom práve zodpovedajúcom vecnému bremenu za preukázané. Odvolací súd konštatuje, že z vykonaného dokazovania, okrem subjektívneho presvedčenia žalobcu o jeho práve vykonávať vecné bremeno na základe vydržania, nebola preukázaná existencia objektívnej skutočnosti, a to so zreteľom na všetky okolnosti, že žalobca, resp. jeho právny predchodcovia nemohli mať pochybnosti o tom, že im právo zodpovedajúce vecnému bremenu patrí. Ani v prípade právnych predchodcov žalobcu totiž nebol nielenže preukázaný ale ani tvrdený právny titul vzniku práva zodpovedajúceho vecnému bremenu práva neobmedzeného užívania pozemkov, ktoré patria do spoluvlastníctva žalovaných a rovnako nebol preukázaný ani výkon vecného bremena užívaním nadobudnutý poctivým spôsobom.

44. V konaní bolo predložené množstvo listinných dôkazov, ktoré súviseli s výstavbou vojenskej katedry VŠT, z ktorých však vyplynulo, že pozemky, ktoré sú v podielovom spoluvlastníctve žalovaných, neboli od žalovaných nadobudnuté ani kúpou ani vyvlastnením. Stavba vojenskej katedry VŠT sa realizovala aj na pozemkoch žalovaných, teda na cudzích pozemkoch, bez toho, aby žalovaní resp. ich právny predchodcovia k stavbe udelili súhlas, a navyše sa malo jednať o stavbu dočasnú do roku 1989.

45. Pokiaľ štátny orgán pochybil a postupom v rozpore s právnymi predpismi (t.j. protiprávne) umožnil, aby sa štát stal detentorom veci, nie je možné o zásade, že v pochybnostiach sa má za to, že držba je oprávnená (§ 130 ods. 1 veta druhá OZ) ani uvažovať (rozsudok NS SR sp. zn. 5Cdo/107/2008 z 24. marca 2010 a rozsudok NS ČR sp. zn. 22 Cdo/469/2004 z 19. mája 2004).

46. V konaní nebolo tvrdené a ani preukázané, že by zo strany žalovaných resp. ich právnych predchodcov došlo k udeleniu súhlasu k neobmedzenému užívaniu predmetných pozemkov a ani k zriadeniu vecného bremena, ku ktorému nedošlo zákonom predpísaným spôsobom (domnelý titul vzniku vecného bremena). Prípadný konkludentný súhlas právnych predchodcov žalovaných nemohol vyvolať presvedčenie o nadobudnutí práva zodpovedajúceho vecnému bremenu. Rovnako užívanie sporných pozemkov iba z dôvodu ich oplotenia nezakladá záver o dobromyseľnom užívaní sporných pozemkov a o poctivom výkone vecného bremena.

47. V danej veci žalobca teda nepreukázal také okolnosti, ktoré by svedčili záveru o existencii dobrej viery, čo sú spravidla okolnosti týkajúce sa právneho dôvodu nadobudnutia práva a svedčiace o poctivosti nadobudnutia, tzv. titul uchopenia sa držby. Vznik vecného bremena výkonom práva jeho vydržaním na strane žalobcu totiž nemožno vyvodíť len z tej skutočnosti, že žalobcovi resp. jeho právnym predchodcom nikto nebránil v užívaní predmetných pozemkov, a že preto bol dobromyseľný, že mu právo neobmedzeného užívania patrí od momentu výstavby daného objektu.

48. Žalobca nepreukázal ani objektívnu skutočnosť a to, že so zreteľom na všetky okolnosti nemohol mať pochybnosti o tom, že mu právo neobmedzeného užívania sporných nehnuteľností patrí. Právne významnou skutočnosťou v danom prípade nemohlo byť to, že sa na daných pozemkoch stavba zrealizovala, keď z predložených listín vyplynulo aj to, že pozemky, ktoré mali byť použité pre stavbu, boli aj v súkromnom vlastníctve niekoľkých majiteľov (nejednalo sa iba o vyvlastnené pozemky resp. pozemky nadobudnuté kúpou).

49. Na preukázanie dobrej viery žalobcu nestačilo len preukázanie skutočnosti, že mu nikto nebránil užívať dané pozemky, pokiaľ nebola súčasne preukázaná aj existencia právnej povinnosti vlastníka pozemku (tvoriacej spolu s vykonávaným právom obsah domnelého právneho vzťahu) a to povinnosti trpieť výkon nimi tvrdeného práva. Samotný výkon činnosti, inak tvoriaci obsah výkonu vecného bremena, nie je dostačujúci pre vznik vecného bremena.

50. Odvolací súd sa nestotožnil s argumentáciou odvolateľov, že VŠ technická v Košiciach, ktorá v príslušnom rozsahu vykonávala správu majetku štátu a následne od 01.07.1990 aj Technická univerzita v Košiciach, boli pri výkone práva vecného bremena dobromyseľné a že nevydávali stavebné a ani iné povolenia a rozhodnutia v stavebnom konaní, preto je záver súdu o ich dobromyseľnosti nesprávny.

51. Súd prvej inštancie netvrdil, že VŠ technická v Košiciach ako správca majetku štátu vydávala stavebné resp. iné povolenia a rozhodnutia.

52. Skutočnosť, že stavby, ktorých vlastníkom je teraz žalobca, boli pri výstavbe vo vlastníctve štátu a v správe VŠT, nebola sporná a vyplynula z obsahu samotnej žaloby.

53. VŠ technická v Košiciach na základe hospodárskej zmluvy D. XXX/XXXX a D. XXX/X/XXXX ku dňu 01.01.1978 ako preberajúca organizácia prevzala správu národného majetku od odovzdávajúcej organizácie Čsl. Štát – Mestský národný výbor Košice, predmetom ktorej boli pozemky v k.ú. C. parc. č. XXXX a č. XXXX, ktoré boli vyvlastnené v prospech Čsl. Štátu – MsNV v Košiciach vyvl. rozhodnutím MsNV č. výst. XXXX/XXXX-XX. a č. XXXX/XXXX/XXX zo dňa 20.10.1964 a o zápis vlastníctva v evidencii nehnuteľností bolo požiadané v rámci usporiadania sídliska W. T. /viď položku výk. zmien XX/XX/XX a časti neknihovaných parciel č. XXXX a XXXX (teda pozemky, ktorých užívanie titulom vecného bremena nie je predmetom sporu). Z uvedeného dôvodu VŠT bola účastníkom stavebného konania a všetkých konaní, ktoré vydaniu stavebného ako aj kolaudačného rozhodnutia predchádzali. Z listín týkajúcich sa uvedených konaní vyplynul rozsah pozemkov, na ktorých sa dočasná stavba mala zriadiť, tieto pozemky mali byť oplotené, napriek tomu boli do výstavby zabraté aj pozemky žalovaných, a to bez ich súhlasu.

54. Na základe uvedeného možno vyvodíť, že VŠT chýbal aj domnelý titul na užívanie sporných nehnuteľností, ktorý by svedčil v prospech dobrej viery a poctivé v užívanie sporných nehnuteľností právnym predchodcom žalobcu.

55. Odvolací súd zdôrazňuje, že v spore nebol predložený žiaden dôkaz, ktorým by bola preukázaná existencia objektívnej skutočnosti, že so zreteľom na všetky okolnosti právny predchodca žalobcu nemohol mať pochybnosti o tom, že mu právo zodpovedajúce vecnému bremenu patrí.

56. Nakoľko nebola preukázaná existencia objektívnej skutočnosti, že so zreteľom na všetky okolnosti právny predchodca žalobcu (VŠT) nemohol mať pochybnosti o tom, že mu právo zodpovedajúce vecnému bremenu patrí, právo zodpovedajúce vecnému bremenu titulom vydržania nemohla nadobudnúť ani Technická univerzita Košice (ako nástupca VŠT), a nie to žalobca, na ktorého boli stavby, nachádzajúce sa na sporných pozemkoch prevedené na základe kúpnej zmluvy XX/XXXX-XX, vklad ktorej bol povolený dňa 21.01.2021.

57. Nedôvodné sú preto všetky odvolacie námietky odvolateľov, týkajúce sa nesprávnych skutkových zistení, ku ktorým súd prvej inštancie dospel na základe vykonaného dokazovania ako aj týkajúce sa nesprávneho právneho posúdenia veci.

58. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok v zmysle ust. § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

59. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní bol žalobca neúspešný, nemá preto nárok na náhradu trov odvolacieho konania a vznikla mu povinnosť nahradiť trovy odvolacieho konania úspešným žalovaným. Odvolací súd preto priznal žalovaným nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi v plnom rozsahu, o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia. Nakoľko intervenient vystupuje na strane žalobcu, ktorý v odvolacom konaní úspešný nebol, súd mu náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

60. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).
Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).